

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง (๑) หน่วยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย รหัส ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. **อ่านแบบธรรมดา** เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์
๒. **อ่านแบบทำนองเสนาะ** เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัส แบ่งจังหวะจำนวนคำ การอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองหรือการอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำให้เกิดความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความไพเราะ เห็นภาพพจน์ ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียง จึงจะเข้าถึงรสและความงามของบทร้อยกรองที่เรียกว่า อ่านแล้วฟังเพราะเสนาะสอด การอ่านทำนองเสนาะจึงมุ่งมั่นให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรอง

ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องอาศัยวิธีการอ่านให้ไพเราะ และต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านให้เกิดความชำนาญ

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗ : ๕๐)

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๑. ก่อนอ่านให้แบ่งคำ แบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อน โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วยเพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้
เช่น “สร้อยคอขนมยุระ ยุงงาม” (ขน-มยุระ , ขนม-ยุระ)
๒. อ่านออกเสียงทำนองธรรมดาให้คล่องก่อน
๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง
๔. อ่านให้เอื้อนสัมผัส เรียกว่า แปรเสียง เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ
๕. ระวัง ๓ ต คือ อย่าให้ตกหล่น อย่าต่อเติม อย่าตู่ตัว
๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภท จะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนลักษณะของคำประพันธ์
๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์
๘. ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์ รสรัก รสโศก ตื่นเต้นขบขัน โกรธ
๙. อ่านให้เสียงดัง ไม่ใช่ตะโกน
๑๐. เวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วง ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด
๑๑. เวลาจบให้ทอดเสียงช้า

หลักการอ่านบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีลักษณะบังคับดังนี้

คณะ กลอนบทหนึ่งจะมี ๒ บาท ๑ บาทจะมี ๒ วรรค ซึ่งนิยมเรียกว่า ๑ คำกลอน ฉะนั้น กลอน ๑ บท จะมี ๒ คำกลอน ตามปกติกลอนแปดจะมีวรรคละ ๘ คำ แต่อนุโลมให้มีตั้งแต่ ๖ - ๙ คำ โดยเรียกวรรคต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

วรรคแรก	เรียกว่า	วรรคสดับ
วรรคที่สอง	เรียกว่า	วรรครับ
วรรคที่สาม	เรียกว่า	วรรครอง
วรรคที่สี่	เรียกว่า	วรรคส่ง

สัมผัส กลอนสุภาพมีสัมผัสนอกเป็นสัมผัสบังคับ คือ คำสุดท้ายของวรรคสดับ สัมผัสกับคำที่ ๓ ในวรรครับ คำสุดท้ายของวรรครับสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครอง คำสุดท้ายของวรรครองสัมผัสไปยังคำที่ ๓ ของวรรคส่ง และคำสุดท้ายของวรรคส่ง สัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครับในบทต่อไป

แผนบังคับของกลอนสุภาพ

วิธีการอ่านทำนองเสนาะประเภทกลอนสุภาพ

๑. การแบ่งวรรคจังหวะในการอ่านของกลอนสุภาพแต่ละวรรค กลอนสุภาพจะแบ่งจังหวะการอ่านคำในแต่ละวรรคเป็น ๓ ช่วง ดังนี้ คือ

ถ้าวรรคละ ๖ คำ	จะแบ่งอ่านเป็น	๒ - ๒ - ๒
ถ้าวรรคละ ๗ คำ	จะแบ่งอ่านเป็น	๒ - ๒ - ๓
ถ้าวรรคละ ๘ คำ	จะแบ่งอ่านเป็น	๓ - ๒ - ๓
ถ้าวรรคละ ๙ คำ	จะแบ่งอ่านเป็น	๓ - ๓ - ๓

ตัวอย่าง

ถึงบางซื่อ / ซื่อบาง / นีสุจจริต
มิตรจิต / ก็ขอให้ / มิตรใจจร

เหมือนซื่อจิต / ที่พี่ตรง / จำนางสมร
ใจสมร / ขอให้ซื่อ / เหมือนซื่อบาง
(นิราศระบาท ของ สุนทรภู่)

